

סילבוס

התעללות והזנחה ילדים - 3033

תאריך עדכון אחרון 18-01-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: עין כרם

מורה אחראי על הקורס (רכז): ע"ד עפרה בן מאיר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: ofrabm@haruv.org.il

שיעור קבלת של רcz הקורס: בתיאום מראש

מורים הקורס:
ע"ד עפרה בן מאיר

תאור כללי של הקורס:
התחום של התעללות בילדים התפתח לאור הימים וידע שינוי מרחיקי לכת. ההבנה כי ילדים

בסיון אינם מיוט ויכי מדובר בთופעה רחבה יותר מאשר מקובל לחשב בעבר, הובילה לפיתוח כל' אבחון וטיפול, כמו גם לשינוי חקיקתי נרחב. הקורס יתמקד בהכרת ההתקפות ההיסטוריה של מעמדם וזכיותם של ילדים נפגעים התעללות והזנחה, הן במישור הסוציאלי והן במישור המשפטי. דגש מיוחד ינתן לקטגוריות ההתקעלות השונות ולדרכי הזיהוי והאיתור של ילדים בסיכון.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא לאפשר לתלמידים חשיפה ראשונית לעולם הטיפול והמשפט הסובב את הילדים בסיכון בישראל. דגש מיוחד ינתן להבנת זכויות הילד, סוג ההתקעלות השונות, דרכי הזיהוי והאיתור של ילדים בסיכון והמענים המתפתחים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. הבנה בסיסית של זכויות הילד העיקריות
2. הכרת סוג ההתקעלות השונות
3. הכרת המענים המשפטיים והמשפטיים לילדים בסיכון
4. הכרת דרכי ההתמודדות עם התופעה: איתור, זיהוי ומינעה

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית

רשימת נושאים / תוכנית הלימודים בקורס:

- מבוא לתופעת ההתקעלות בילדים.
- תאוריות של ילדות וזכויות הילד.
- חשיבות הדיווח.
- בין ענישה גופנית להתקעלות פיזית.
- התעללות מינית.
- ילדים חשופים לאלימות.
- התעללות נפשית.
- השפעת הטראומה כתוצאה מהתקעלות והזנחה על המוח.
- הזנחה.
- החוויות הרפואית בקטינים חסרי ישע.
- פגיעות פיזיות- דגלים אדומים.
- היבטים רפואיים של פגיעות מיניות.
- טראומה בגין הרק ובריאות הנפש.
- הערכה פסיכוסוציאלית ותפקיד מערכת הבריאות באיתור ילדים בסיכון.

חומר חובה לקריאה:

- * הרמן, ג'. (1994). טראומה והחלמה. תל-אביב: עם עובד. פרק 5: התעללות בילדים (עמ' 121-143).
- * גולדשטיין, ש. (2005). לדבר את השטיקה, איתורו ילדים ובני נוער נפגעי התעללות והזנחה בשירותי הבריאות בקהילה. ירושלים: אשליים. אשליים: אשליים.
- * מורג, ת. (1995). אתגרים חדשים בהגדרת גבולות הילדות והברורות לאור האמונה הבינלאומית בדבר זכויות הילד. בטחון סוציאלי, 44, 108 - 116.
- * קווורטרופ, י. (2002) "ילדים והילדות כחלק מבננה חברתי" בטחון סוציאלי, 63, 97-114.
- * חוק העונשין, התשל"ז-1997, סימן ו': פגעה בקטינים וחסרי ישע (בתווך החוק והילד ☐ קובץ חוקיקה, המועצה לשולם הילד).
- * קידמן, י. (2010). במוחה ציוויתו לילדים רבים את החיים: חובת הדיווח על עבירות ילדים ☐ רקע, סקירה ומಹוט. משפחה במשפט, כרך ג-ד, 337 ☐ 346.
- * בויאר, י. וקידמן, י. (2007). בין ענישה גופנית להתעללות: רב המשותף על השונה. בתווך ד. הורוביץ, י. בן ☐ יהודה, מ. וחובב (עורכים), התעללות והזנחה של ילדים בישראל (עמ' 673 - 680). ירושלים: ביאליק.
- * שמואלי, ב'. (2010). בין תקיפה, התעללות וענישה פיזית כלפי ילדים. בתווך ת. מORG, (עורכת).
- זכויות הילד והמשפט הישראלי (עמ' 183 - 222). תל אביב: רמות.
- * זילגמן, צ. (2004). מבוא ל吉利 עריות: אין אמרת, ואין חסד, ואיןرحمים. בתווך צ. זילגמן, וזה. סלומון, (עורכת), הסוד ושברוז: סוגיות בגלי עריות (עמ' 15 - 40). תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- * Goodyear-Brown, P., Fath, A., & Myers, L. (2012). *Child sexual abuse: The scope of the problem*. In, P. Goodyear-Brown (Ed.), *Handbook of child sexual abuse: Identification, assessment and treatment* (pp. 3-120). New Jersey: John Wileyand Sons. Pp. 3-20.
- * Holt, S., Buckley, H., & Whelan, S. (2008). *The impact of exposure to domestic violence on children and young people: A review of the literature*. *Child abuse & neglect*, 32(8), 797-810.
- * פינצ'י, ר. כהן, א. וויצמן, א. (2000). מאפיינים והשלכות של התעללות רגשית בילדים ומתבגרים. הרפואה, 138, 237 - 240.
- * ע"א 2034 / 98 אמין נ' אמין, פ"ד נג(5) 69 (1999)
- Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., & Marks, J. S. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study. *American journal of preventive medicine*, 14(4), 245-258.
- * Anonymous (2002). *A Patient's Personal Case Study of Adverse Childhood Experiences: Dear Doctor*. The permanente Journal, 6(1), 48-51.
- * בגין-יהודא, י. (2007). הזנחה ילדים. בתווך: הורוביץ, ד.. ובן-יהודא, י. וחובב, מ. (עורכים), התעללות והזנחה של ילדים בישראל (עמ' 513 - 535). ירושלים: אשליים.
- * תומיסון, מ. (1996). הזנחה ☐ התיחס המזונח של התעללות בילדים. ירושלים: המועצה הלאומית לשולם הילד והסתדרות הרפואית בישראל.
- * Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., & Marks, J. S. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study. *American journal of preventive medicine*, 14(4), 245-258.

חומר לקריאה נוספת:

- בן-אמיתי, ג. (2007). השלכות נפשיות של התעללות בילדים ומתבגרים. בתרן: הורוביץ, ד., ובן-יודה, י. וחוובב, מ. (עורכים), התעללות והזנחה של ילדים בישראל (עמ' 536 - 565). ירושלים: אשלים.
- בן-אריה, א. (2006). המזקה פנים רבות לה: על התפתחות תפיסת המזקה בישראל. *ביטחון סוציאלי*, 72, 39-58.
- אפרת-גוט, ג. ובן אריה, א. (2001). האפידמיולוגיה של התעללות בילדים. בתרן צ. יפה ו'. קידמן (עורכים), ילדים כקורבנות התעללות במשפחה: מבט נוסף על התופעה, שכיחותה, ומאפייניה (עמ' 1-33). ירושלים: המועצה הלאומית לשילום הילד בשיתוף עם האגודה לkidom העבודה הסוציאלית.
- MacMillan, R. (2009). The life course consequences of abuse, neglect, and victimization: Challenges for theory, data collection, and methodology. Child Abuse & Neglect, 32, 661-665.*
- Belsky, J. (1993). Etiology of child maltreatment: a developmental-ecological analysis. Psychological Bulletin, 114, 413-434.*
- గארברינו, ג'. (1998) "גדרה בסביבה רעליה מבחינה חברתיות". *ביטחון סוציאלי*, 51, 82-95.
- קידמן, ו. (2002). זכויות הילד בישראל: הלכה ומעשה. *ביטחון סוציאלי*, 63, 154-186.
- שמעוני, ב. (2010). חותם הדיווח על אלימות כלפי ילדים על פי המשפט העברי בהשווואה למשפט הישראלי. משפט במשפט, כרך ג-ד, 279-302.
- שמעוני, ב. (2001). ענישה גופנית של ילדים בידי הוריהם על פי המשפט העברי ─ ניתוח מסורתית וזרמים מודרניים. *פלילים*, 1, 365-446.
- כהן, ת. (1991). *לחיות בצל סוד*. תל-אביב: מודן. (ספר קריאה הכלול עדויות של נפגעי התעללות בילדים)
- Wolfe, D. A., Crooks, C. V., Lee, V., McIntyre-Smith, A., & Jaffe, P. G. (2003). The effects of children's exposure to domestic violence: A meta-analysis and critique. Clinical child and family psychology review, 6(3), 171-187.*
- Glaser, D. (2002). Emotional abuse and neglect (psychological maltreatment): A conceptual framework. Child Abuse and Neglect, 26, 697-714.*
- Hildyard, K. L., & Wolfe, D. A. (2002). Child neglect: developmental issues and outcomes. Child abuse & neglect, 26(6), 679-695.* Tyler, S. Alison, K. & Winsler, A. (2006). *Child neglect: Developmental consequences intervention and policy implications. Child and youth care forum, 35 (1), 1-20.*
- פוגץ, ד. (2002). *הזכות להישמע? עדויות ילדים בהליך הפלילי*. הפרקליט, 46 (1), 121-167.

הערכת הקורס - הרכיב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דוחות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוספת / הערות: